

IP SIGILL KYCKLING & ÄGG

Standard för kvalitetssäkrad kyckling-och äggproduktion.

© **Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör Sigill Kvalitetssystem AB, Stockholm, Sverige.**

Att mångfaldiga innehållet i denna skrift, helt eller delvis, utan medgivande från Sigill Kvalitetssystem AB, är förbjudet enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Förbudet gäller varje form av mångfaldigande: genom tryckning, kopiering etc. Det är endast tillåtet att ladda ner denna skrift som elektronisk fil, skriva ut innehållet och göra en kopia för ändamålet att förbereda och genomföra en IP-certifiering. All annan användning kräver skriftligt medgivande från Sigill Kvalitetssystem AB.

GRAFISK FORM OCH PRODUKTION

Sigill Kvalitetssystem AB 2022

KONTAKT

Sigill Kvalitetssystem AB

105 33 Stockholm

Telefon:010-184 45 00

www.sigill.se

info@sigill.se

INNEHÅLL

1	EGENREVISION _____	6
2	STALLMILJÖ _____	6
3	MÄRKNING, JOURNALFÖRING OCH SPÅRBARHET AV DJUR _____	8
4	DJUROMSORG _____	9
5	FODER, VATTEN OCH UTFODRING _____	11
6	LÄKEMEDEL OCH ÖVRIGA BEHANDLINGAR _____	14
7	SMITTSKYDD _____	15
8	SPÅRBARHET _____	18
9	TRANSPORT _____	19
10	GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PRODUKTSÄKERHET _____	20
11	ODLINGSPLATSEN OCH BIOLOGISK MÅNGFALD _____	21
12	ETablering och åtgärder i växande göda _____	23
13	NÖD -OCH OLYCKSFALLSBEREDSKAP _____	33
	TILLVAL FÖR KLIMATCERTIFIERING KYCKLING & ÄGG _____	35
	SAMMANFATTNING – IP ALLMÄNNA VILLKOR _____	44

IP SIGILL KYCKLING & ÄGG

IP ÄR EN STANDARD FÖR KVALITETSSÄKRING GENOM TREDJEPARTSCERTIFIERING

IP är en standard för kvalitetssäkrad produktion, genom tredjepartscertifiering, av livsmedel och prydnadsväxter i hela kedjan från primärproduktion till förädling och hantering. IP-standarderna ägs och förvaltas av Sigill Kvalitetssystem AB. Mer information hittar ni på www.sigill.se.

Det finns produktionsregler på två nivåer – Grundnivå och Sigillnivå därutöver finns Tillvalsmoduler och en kompletteringsmodul.

GRUNDNIVÅ

- Innehåller krav baserade på svensk lag och branschriktlinjer inom livsmedelssäkerhet och djurskydd.
- Råvaror som producerats enligt produktionsreglerna på Grundnivå betecknas "Grundcertifierade råvaror/-produkter".

SIGILLNIVÅ

- Innehåller alla krav som ingår i Grundnivån plus högre krav inom livsmedelssäkerhet, djuromsorg och miljöansvar.
- Råvaror som producerats enligt produktionsreglerna på Sigillnivå betecknas "Sigillråvaror/-produkter".

TILLVALSNIVÅ

- Innehåller mer långtgående åtaganden inom områdena djuromsorg och miljöansvar.
- Tillvalsmodulerna till Grundnivån kräver grundcertifiering, Tillvalsmodulerna till Sigillnivån kräver Sigillcertifiering.

KOMPLETTERINGSMODUL

Certifiering enligt en Kompletteringsmodul är möjligt oberoende av annan certifiering. Kompletteringsmodulen för arbetsvillkor omfattar arbetsrätt, inhyrd arbetskraft, boende samt systematiskt arbetsmiljöarbete.

IP ALLMÄNNA VILLKOR - RAMVERKET FÖR CERTIFIERINGEN

Ramverket IP Allmänna Villkor beskriver bland annat vilka krav som finns på certifieringsorganen, hur en revision ska genomföras och allmänna krav på företag som ska certifieras. En sammanfattning av IP Allmänna Villkor finns längst bak i denna regelhandbok.

REGELHANDBOKENS OMFATTNING

Anslutning till standarden är frivillig. Reglerna gäller generellt för all verksamhet inom företaget som berör den certifierade produktionen.

REFERENSDOKUMENT

SFS nr. 2006:814 Förordning om foder och animaliska biprodukter.

EU-kommissionens lista nr. 1831/2003 Förordning om foder-tillsatser.

SJVFS 2018:33; SJVFS 2019:23 Jordbruksverkets föreskrift.

EXTERN REVISION AV PRODUKTIONEN PÅ FÖRETAGET

Vartannat år kommer en ordinarie, förannmäld revision att genomföras på plats i produktionen. Revisionen omfattar granskning av dokumentation, till exempel skriftliga rutiner och journaler samt inspektion av anläggningar och djur. Mer information om olika typer av revisioner finns längst bak i denna regelhandbok och i IP Allmänna Villkor.

EGENREVISION

Egenrevision ska genomföras varje år. Det innebär att gällande produktionsregler går igenom och eventuella avvikelser noteras i en åtgärdsplan. Avvikelser åtgärdas snarast. Egenrevision ska göras även om det inte finns några avvikelser. De år revision inte sker på plats kontrolleras egenrevision av certifieringsorganet, så kallad **administrativ revision**.

STÖDMATERIAL

I vissa regler finns en hänvisning till stödmaterial som finns tillgängligt på www.sigill.se/omraden-och-regler/kyckling-och-agg/stodmaterial/. Detta material är frivilligt att använda.

GODKÄND REVISION OCH SANKTIONER

För godkänd revision krävs att alla eventuella avvikelser har åtgärdats. Om revisionen inte blir godkänd inom utsatt tid blir företaget avstängt och i sämsta fall uteslutet. Mer information om sanktioner och hur de hanteras, finns längst bak i denna regelhandbok samt i IP Allmänna Villkor.

FÖRETAGETS ÅTAGANDEN

Ett företag som är certifierat enligt IP-standarderna har följande åtaganden:

- Relevanta lagar och förordningar ska följas i den certifierade verksamheten.
- Produktionsregler som gäller för den certifierade verksamheten samt bestämmelser i IP Allmänna Villkor ska följas. Vid certifiering som omfattar odling innebär det att produktionsreglerna ska följas på all mark som ingår i växtföljden, (även vid arrende eller kontraktsodling), om inte annat anges i regelhandboken.
- Om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig ska kopia på tillstånd/anmälan kunna uppvisas vid revision.
- Ta del av och följa förändringar i produktionsregler eller bestämmelser i IP Allmänna Villkor som Sigill Kvalitetssystem AB meddelar.
- Ansvara för att tjänsteleverantörer får information om kraven och åtar sig att uppfylla reglerna.
- Ansvara för att mark, byggnader, maskiner etc. som används i den certifierade verksamheten uppfyller reglerna även om ägaren inte är det certifierade företaget.
- Medverka vid och underlätta så att revisioner kan genomföras i verksamheten, vilket också gäller oanmälda revisioner.
- Att till certifieringsorganet anmäla alla planerade förändringar i företaget som kan ha betydelse för certifieringen (t.ex. ägarbyte och utvidgning av verksamheten).
- Anmälan till certifieringsorganet om företaget tvingats göra en återkallelse av en produkt.
- Godkänner att certifieringsorganet lämnar alla uppgifter om företaget som har betydelse för certifieringen och IP-standardens trovärdighet till Sigill Kvalitetssystem AB.

ÖPPENHET

Uppgifter om de certifierade företagen, t.ex. namn- och adressuppgifter publiceras på Sigill Kvalitetssystem AB:s hemsida, www.sigill.se, när företaget gett sitt samtycke.

RÖDA PUNKTER är markerade med en röd oval. Det är regler som är särskilt viktiga för livsmedelssäkerheten, spårbarheten eller redligheten och därmed IP-standardens värdegrund. Avvikelser på regler med röda punkter ses som särskilt allvarliga för trovärdigheten och kan leda till avstängning eller uteslutning.

NYA REGLER och regler som väsentligen förändrats är markerade med **NY!** i handboken.

STÖDMATERIAL finns på www.sigill.se/omraden-och-regler/kyckling-och-agg/stodmaterial/

1 EGENREVISION

Regelbunden egenrevision ingår i certifieringen och bidrar till IP-standardens trovärdighet.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
1.1	Egenrevision mot de kontrollpunkter i IP Sigill Kyckling & Ägg som certifieringen omfattar ska genomföras årligen.	Daterad och signerad checklista och åtgärdsplan finns.			

2 STALLMILJÖ

De lagstadgade förutsättningarna för en god djuromsorg ska vara uppfyllda så att djurens naturliga behov inte begränsas. Djuren ska ha tillräckligt med plats för att stå, ligga och röra sig så att skador undviks och det naturliga behovet främjas. En bra närmiljö med termisk komfort och bra luftkvalitet, minskar risken för luftvägsinfektioner. Stallen ska vara utformade så att risken för skador och olycksfall minimeras och så att eventuell smitta inte sprids.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
2.1 S	<p>Rengöring och desinficering av djurstallar ska ske mellan produktionsomgångarna och dokumenteras, exempelvis i journal eller dagbok.</p> <p>Rengöring och desinficering av varje avdelning ska genomföras och rekommendationer för användning av desinfektionsmedel ska följas.</p> <p>Vid uppfödning av slaktkyckling ska stallet stå tomt efter rengöring i minst 3 dagar innan en ny flock sätts in.</p> <p>För värphöns ska stallet stå tomt och efter rengöring i minst 7 dagar innan en ny flock sätts in.</p>	Dokumentation finns över rengöring av djurstallarna.			
2.2 S	Stallmiljön ska vara utformad så att skaderisk ej föreligger.	<p>a) Inredning, fönster och golv är utformade, utrustade och skötta så att kravet uppfylls.</p> <p>b) Ventilationsutrustning och/eller stallets miljö är utformat så att damm- och gasinnehåll i luften, temperatur, luftfuktighet samt buller hålls på eller under de angivna nivåerna i Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2019:23 kap 1.</p> <p>c) I mekaniskt ventilerade stallar finns nödventilation t.ex. dörrar, fönster och luckor som går att öppna.</p>			
2.3	Djuren ska skyddas från elektrisk utrustning.	Belysningsanordningar, elektriska ledningar och andra elinstallationer som djuren kan nå är försedda med lämpligt skydd eller är utförda så att det inte föreligger någon skaderisk.			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
2.4 S	Utrymmen där djur vistas ska ha ljusförhållanden som stödjer djurens dygnsrytm och beteendebövhov.	<p>a) Slaktkyckling har en mörkerperiod på minst 6 timmar där minst 4 timmar är sammanhängande.</p> <p>b) Värphöns har en mörkerperiod på minst 8 sammanhängande timmar.</p> <p>c) Dagsljuset som kommer in i stallet fördelas jämnt i djurutrymmet så att inga soliga fläckar förekommer.</p> <p>d) Belysningen ger ett ljus som är flimmerfritt eller har en flimmerfrekvens på minst 120 Hz.</p>			
2.5	<p>I utrymmen där djur vistas ska ljuset tändas och släckas med hjälp av dimmer för att stimulera ett naturligt beteende.</p> <p>Om dimmer inte finns ska det installeras vid nästa renovering av stallet eller så snart som möjligt.</p>	En skriftlig rutin finns.			
2.6	<p>Fjäderfän ska hållas i frigående system och belägningsgraden ska vara enligt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - För slaktkyckling ska belägningsgraden vara max 20 kg/m². - För värphöns ska utrymmeskraven uppfylla Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2019:23 kap 2. <p>Den maximala belägningsgraden innan slakt ska finnas dokumenterad.</p>	Dokumentation finns där belägningsgraden framgår.			
2.7	Fjäderfä ska erbjudas en torr och ren liggplats med strö som har en god hygienisk kvalitet och som har förvarats inomhus.	<p>a) Halm från åkrar där flytgödsel har spridits används endast om besättningen som halmen kommer från har salmonellakontrollerats senaste året.</p> <p>b) Kutterspån som lagras löst förbrukas inom 1-2 år. Halm kan lagras längre under förutsättning att den inte angrips av skadedjur.</p> <p>c) Strökvalitet kontrolleras genom att krama strömedlet. Om en fast boll bildas, är strömedlet för smutsigt och det ersätts med nytt.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL	
2.8	Sysselsättning ska finnas för slaktkycklingar.	<p>Kravet uppfylls genom att minst en av nedanstående punkter uppfylls:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Halm- eller höbalar finns, minst 1 bal per 100 m² och som väger minst 10 kg var. - Förhöjda plattformar finns med en yta om minst 0,36 m²/100m² och som är minst 20 cm höga. Plattformarna sätts in i stallet vid 7-12 dagars ålder. 			
2.9	Värphöns ska ha tillgång till sandbad, rede, sittpinnar och grovfoder.	<ul style="list-style-type: none"> a) Hönorna har möjlighet att sandbada. b) Reden finns som uppfyller kraven i Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2019:23 kap 2. c) Varje höna har tillgång till minst 150 mm sittpinne. d) Hönorna har fri tillgång på grovfoder. 			
2.10	Larmanordning och rutiner vid larm ska finnas i stallar med mekanisk ventilation för fler än 2 000 djur. Larmet ska varna för övertemperatur, strömavbrott och vid fel på larmet.	<ul style="list-style-type: none"> a) Rutiner finns för åtgärder vid larm. b) Larmanordningen testas regelbundet. 			

3 MÄRKNING, JOURNALFÖRING OCH SPÅRBARHET AV DJUR

Genom märkning och journalföring uppnås en god spårbarhet till djurens ursprung. Det är en viktig grund för verksamhetens trovärdighet och ett bra verktyg vid bland annat smittspårning. Spårbarhet innebär att producenten vid varje givet tillfälle ska kunna identifiera vilka djur som finns på gården, vem som har levererat djur till gården och till vem djur levererats.

		UPPFYLLS REGELN?			
KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL	
3.1	<p>Produktionsplatsnummer (PPN) ska finnas för varje gård/anläggning med djurhållning och/eller foderproduktion.</p> <p><i>För aktuell information kontakta ansvarig myndighet. (Ansvariga myndigheter i Sverige är Jordbruksverket eller Länsstyrelsen.)</i></p>	Dokumentation finns över produktionsplatsnummer.			
3.2	<p>Ⓢ Alla insättningar av kycklingar från kläckerier alternativt unghöns från unghönsuppfödningar ska noteras i journal som sparas i 3 år.</p>	<p>Journalen innehåller</p> <ul style="list-style-type: none"> - vilket kläckeri och föräldragrupp djuren kommer ifrån - fördelningen av den mängd kycklingar som kommer från varje föräldragrupp, denna grupps ålder och hybridtyp - vem som levererat djuren och lastbilens registreringsnummer - när djuren levererades/sattes in - hur många djur som sattes in. 			

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
3.3	När djur säljs från gården, ska uppgift om mottagare sparas i 3 år. Dokumentationen ska innehålla <ul style="list-style-type: none"> - leveranstidpunkt - antal levererade djur - mottagare för alla djur som lämnar anläggningen. 	Dokumentation finns.			

4 DJUROMSORG

Djuren ska skötas med omsorg och kunskap. Bra dagliga rutiner med förebyggande åtgärder för daglig tillsyn, omhändertagande av sjuka djur och transporter ska säkerställa att djurens behov tillgodoses. Att rutinerna finns skriftligen är en del av det förebyggande arbetet för att säkerställa en god djuromsorg. God djurhälsa uppnås genom en bra stallmiljö och skötsel som ger goda förutsättningar för djurens egen motståndskraft mot sjukdomar. Tillsammans leder detta till ett lågt behov av antibiotika i uppfödningen, och därmed en låg användning.

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
4.1 	Djuren ska ha daglig tillsyn av kompetent personal och automatiska system/anordningar (t.ex. foder och vatten) ska inspekteras dagligen.	<ul style="list-style-type: none"> a) Värphöns får tillsyn minst 1 gång per dag. b) Slaktkyckling får tillsyn minst 2 gånger per dag. c) Sjuka och skadade djur samt djur som betar sig onormalt ses till oftare. d) Alla djur får foder och vatten och får ev. vård och behandling. 			
4.2 	Akut avlivning av skadade eller sjuka djur ska göras på ett sätt som minimerar lidande.	<ul style="list-style-type: none"> a) Rutiner finns för godkänd avlivningsmetod och hantering av sjuka djur så att risken för lidande minimeras. b) Avlivningsrutinerna innehåller <ul style="list-style-type: none"> - namn på person som är godkänd att besluta om och genomföra avlivning, samt ersättare för denne och andra kontaktpersoner (t.ex. veterinär) - avlivningsförfarandet. 			
4.3	Det ska finnas en rutin för att upprätthålla djurskyddet vid allvarliga och långvariga driftsstörningar (t.ex. elavbrott). Vid elavbrott ska reservelverk finnas och det ska underhållas samt provköras regelbundet. <i>I mekaniskt ventilerade stallar ska det finnas nödventilation, se även 2.2.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) Rutin för driftstörningar finns som säkerställer att <ul style="list-style-type: none"> - djuren får tillgång till foder - djuren får tillgång till vatten - ventilationen kan upprätthållas där så är nödvändigt. b) Reservelverk med monterat anslutningsdon finns tillgängligt i tillräcklig omfattning. c) Rutiner finns för regelbunden underhållning och provkörning av reservelverk. 			
4.4	För slaktkyckling ska rutiner finnas för upprätthållande av god fothälsa. Följande ska ingå: <ul style="list-style-type: none"> - Årligt besök av veterinär. - Kontroll av skador, sår och ärr på minst 100 fötter per slaktomgång. <p>Om en försämring av fothälsan sker ska en skriftlig åtgärdsplan upprättas och genomföras.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) Vid fynd av skador anlitas en veterinär eller produktionsrådgivare för en utredning och om skador fortsätter att påträffas sänks beläggningsgraden. b) En skriftlig åtgärdsplan finns om det har skett en försämring av fothälsan. c) Planerade åtgärder genomförs. 			

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
4.5	<p>För värphöns ska det finnas rutiner för upprätthållande av god djurhälsa. Bedömning av värphöns ska ske var fjärde vecka av en kompetent person då följande djurhälsoparametrar kontrolleras, dokumenteras och utvärderas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - förekomst av fotskador (klor och t.ex. bumlefot) - förekomst av hackskador (kam och kropp) - djurens renhet - förekomst av nakna områden - förekomst av kvalster - dödlighet (< 0,4 % per månad i snitt från 20 veckors ålder). <p>Om det sker en försämring av djurhälsoparametrarna ska en skriftlig åtgärdsplan upprättas och genomföras.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) Dokumentation finns över kontrollerade djurhälsoparametrar. b) En skriftlig åtgärdsplan finns om det har skett en försämring av djurhälsoparametrarna. c) Planerade åtgärder genomförs. 			
4.6	<p>Rutiner för att åtgärda eventuella slaktskadeanmärkningar och vid eventuellt behov att minska campylobakter (endast slaktkyckling) ska finnas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) Slaktskadebeskedet sparas i minst 5 år. b) Slaktskadebeskedet går igenom vid det årliga veterinärbesöket. c) Utredning utförs och åtgärdsplan finns vid upprepade fynd av campylobakter. d) En skriftlig åtgärdsplan baserad på slaktskadebeskedet finns om skador konstaterats. 			
4.7	<p>Tåklippning får ej utföras på föräldradjur.</p>	<p>Avtal med uppfödare finns som visar att kravet uppfylls.</p>			
4.8	<p>Värphöns ska ha fri tillgång till utevistelse som är utformad så att sjukdomar och skador förebyggs samt att värphönsen känner sig trygga.</p> <p>Tillfällig innevistelse kan medges</p> <ul style="list-style-type: none"> - om myndighet har beslutat om restriktioner vid exempelvis smittsamma sjukdomar - vid extremväder. 	<ul style="list-style-type: none"> a) Värphöns har fri tillgång till utevistelse. b) Markytor som är hårt belastade av djuren är hårdgjorda, dränerade eller har naturligt motsvarande funktion. c) Verandor/rastgårdar lämnas tomma minst 6 veckor mellan varje omgång. d) Verandor/rastgårdar är fria från föremål som kan skada djuren. e) Skydd i form av växtlighet eller tak finns i rastgården. 			

5 FODER, VATTEN OCH UTFODRING

God foderhygien är avgörande för livsmedelssäkerheten och är grunden för friska djur. Fodret ska lagras under hygieniska förhållanden så att det inte tar skada av mögel eller förorenas av främmande ämnen. Verksamheten ska kunna säkerställa säkra livsmedel som är fria från sjukdomsframkallande bakterier, antibiotika, hormoner, mögelgifter, tungmetaller och kemiska föroreningar. Dokumentation av verksamheten säkerställer spårbarheten. På vilket sätt fodret till djuren odlas och var det odlas bidrar till vilken miljöpåverkan uppfödningen har.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
5.1	<p>Kemisk vattenanalys ska finnas och mikrobiologisk analys av vatten ska genomföras årligen.</p> <p>Undantag gäller om kommunalt vatten används.</p>	<p>a) Analysprotokoll finns.</p> <p>b) Om analysresultatet visar på bristande vattenkvalitet vidtas åtgärder.</p>			
5.2 	<p>Foderföretag som används är registrerade hos ansvarig myndighet.</p>	<p>Allt foder som används ska komma från foderföretag som är registrerade och/eller godkända av ansvarig myndighet.</p>			
5.3	<p>Egenproducerat foder ska gå att spåra via skriftlig dokumentation även om det bara används till gårdens djur, detta för att kunna spåra källan till eventuella problem.</p> <p><i>I Sverige utgör SAM-ansökan eller växtodlingsplanen dokumentation under förutsättning att de stämmer överens med den verkliga odlingen.</i></p>	<p>Dokumentation finns över egenproducerat foder.</p>			
5.4 	<p>Dokumentation ska finnas över alla fodertillsatser som används som fodertillskott och tillsatsmedel vid ensilering eller konservering ska vara godkända enligt gällande regelverk (EU-kommissionens lista nr. 1831/2003).</p> <p><i>Exempel på fodertillsatser är vitaminer och spårämnen. Även ensileringsmedel är definitionsmässigt en fodertillsats.</i></p>	<p>Dokumentation finns över fodertillsatser.</p>			
5.5	<p>Djuren ska få hygieniskt säkert foder dagligen av lämplig struktur och fodergivaren ska garantera en allsidig samt välbalanserad näringstillförsel.</p>	<p>a) Alla analyser inklusive foderanalyser som är av betydelse för livsmedels- och fodersäkerheten följs upp och brister åtgärdas. Eventuella analysresultat ska sparas i 5 år</p> <p>b) Om det finns misstanke om att inköpt eller försålt foder inte är hygieniskt säkert anmäls detta till ansvarig myndighet och det aktuella fodret eller foderpartiet används inte som foder.</p> <p>c) Grovfoder från åkrar där flytgödsel har spridits används endast om besättningen som halmen kommer från har salmonellakontrollerats senaste året.</p>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
5.6	Djuren får inte utfodras med animaliskt protein eller animaliskt fett (exempelvis köttmjöl, benmjöl eller fiskmjöl) enligt förordningen SFS nr. 2006:814.	Dokumentation finns.			
5.7	Hantering och lagring av foder och fodermedelstillsatser ska ske på ett säkert sätt så att fodersäkerheten inte riskeras.	<ul style="list-style-type: none"> a) Foder lagras åtskilt från kemikalier och andra produkter som är förbjudna i foder, som till exempel gödselmedel, växtskyddsmedel, drivmedel och betat utsäde. b) Foder lagras och hanteras åtskilt från avfall. c) Foder skyddas under lagring mot väder och vind. d) Djur och skadedjur hindras från att komma åt foder under lagring. e) Silor, säckar och behållare är tydligt märkta. f) Foderpartier som är avsedda för olika djurslag ska lagras åtskilt och sammanblandning riskeras inte. g) Lagringsbehållare, foderblandningsutrustning och utfodringsutrustning inspekteras och rengörs regelbundet samt desinfekteras efter rengöring vid behov. 			
5.8 	Utfodrings- och vattningssystemet ska vara utformat och placerat så att djuren kan äta och dricka på ett lugnt och naturligt sätt samt att god hygien kan säkerställas.	<ul style="list-style-type: none"> a) Utfodringsplatser finns så att kraven i Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2019:23 kap 3 uppfylls. b) God hygien hålls under, runt och i kopparna för att minska smittorisken. 			
5.9	Slaktkycklingar ska ha tillgång till dricksvatten under dygnet när lamporna är tända och/eller det är dagsljus i stallet. Värphöns ska ha fri tillgång till vatten.	Djuren får tillgång till vatten enligt kravet.			
5.10	Minst 70% (ts) av foderstaten beräknad på årsbasis ska vara svenskodlad.	Dokumentation finns som visar att kravet uppfylls.			
5.11	Den certifierade djurhållningen ska bidra till Sigillcertifierad växtodling motsvarande minst 30% av foderstaten, räknat som kg ts på årsbasis.	<p>Dokumentation över företagets växtodling, inköpt foder och sålda grödor samt djurens foderstater visar att ett av följande alternativ uppfylls:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minst 30% av foderstaten utgörs av grödor från gårdens egen växtodling. 2. Minst 30% av foderstaten utgörs av grödor från annat IP Sigill-certifierat företag. 3. Inköpt foder har kvittats mot grödor från gårdens egen växtodling. Detta under förutsättning att motsvarande minst 30% av foderstaten har sålts till annat ändamål än IP Sigill-certifierad verksamhet. 4. Vid inköp av foder från foderföretag finns intyg som visar att foderföretaget köper foderråvara som är certifierad enligt IP Sigill mot svarande 30 % av den levererade volymen. 			

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
5.12 	Inblandning av läkemedel i foder eller vatten ska noteras i journal, som sparas i minst 5 år, och villkoren i Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2018:33 kap 3 ska uppfyllas. Journalen ska innehålla följande: <ul style="list-style-type: none"> - inköpsdatum - mängd - referens till recept utfärdat av veterinär - namn på läkemedlet (samt ev. batchnummer) - blandningsdatum - namn/beskrivning på fodret - använd mängd läkemedel - djur/flock som fodret är avsett för - signatur av den som ansvarar för blandningen. 	Journal finns.			
5.13	Soja- och oljepalmsprodukter som används i produktionen vara certifierade enligt RTRS, ProTerra, RSPO, Rainforest Alliance eller vara ekologiskt certifierade. Soja odlad i en EES-stat alt. Schweiz undantas krav på certifiering.	Innehåll av soja och oljepalmsprodukter i foderstaten redovisas.			
5.14	Foder innehållande genmodifierade råvaror får ej användas i företagets verksamhet. Undantaget är produkter som tillverkas i slutna system, t.ex. vitaminer eller oavsiktlig inblandning under 0,9%.	Fakturor, leveranssedlar eller liknande finns som visar att GMO inte förekommer i inköpt foder.			

6 LÄKEMEDEL OCH ÖVRIGA BEHANDLINGAR

För att säkerställa en god djuromsorg och livsmedelssäkerhet ska all läkemedelsbehandling utföras av behörig person, journalföras och bygga på diagnos från en veterinär.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
6.1	<p>Behandling med läkemedel får endast utföras av veterinär eller annan behörig person.</p> <p>Alla läkemedel, inklusive homeopatiska medel, naturläkemedel och traditionella växtbaserade läkemedel för behandling av fjäderfä ska vara godkända alternativt registrerade av ansvarig nationell myndighet (Läkemedelsverket).</p>	Dokumentation finns över behandlingar.			
6.2	Ett förebyggande arbete mot koccidios tillämpas och rutinmässig användning av koccidiostatika är inte tillåten.	<p>a) Om vaccination mot koccidios tillämpas sker den endast efter delegation av veterinär, vilket kan styrkas.</p> <p>b) Om vaccination skett på kläckeriet eller under unghönsuppfödningen följer dokumentation om vaccinationen med kycklingarna/unghönsen vid leverans.</p>			
6.3 S	<p>Journaler över veterinärbehandlingar och medicinering ska föras och både djurhållarens egen dokumentation och veterinärens besöksjournal ska sparas i 5 år. Föreskrivna läkemedel och behandlingar ska användas/utföras enligt veterinärens instruktion.</p> <p><i>Veterinärens förrättningsunderlag/behandlingsbevis är godkänt som journal om det sparas i kronologisk ordning. Det är tillåtet att göra noteringar om uppföljande behandlingar i förrättningsunderlaget om det framgår vem som utfört behandlingen och när.</i></p>	<p>Journalen innehåller följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diagnos. - Datum för behandling. - Klockslag för behandling om karenstiden är kortare än 24 timmar. - Djur som behandlats. - Läkemedlets namn, dosering, behandlingens längd, karenstid, namn på den förskrivande veterinären och namnet på den som behandlat djuren. - Annan behandling med, exempelvis homeopatiska preparat, naturläkemedel, traditionella växtbaserade läkemedel, humanpreparat och vissa biocider. 			
6.4 S	<p>Karenstiderna för använda läkemedel ska hållas vid leverans av ägg och slaktdjur.</p> <p><i>Djur som köps eller säljs inom karenstiden åtföljs av ett intyg där preparat, behandlingsdatum och karenstiden framgår.</i></p>	Rutiner finns för hur karenstiderna beaktas (de kan ingå i skötselrutinerna).			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
6.5	<p>Förvaring och hantering av läkemedel, kanyler, sprutor, skalpeller etc. ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - följa veterinärens anvisningar avseende temperatur och hållbarhet för varje enskilt preparat - ske så att foder inte förorenas - utformas så att läkemedel och tillhörande utrustning inte är åtkomliga för andra än behörig personal. <p>Läkemedelsrester, använda kanyler och liknande ska destrueras på ett säkert sätt (t.ex. via lokal hantering av riskavfall eller via apoteken).</p>	Rutiner finns.			

7 SMITTSKYDD

Ett gott hälsoläge uppnås genom målmedvetet och långsiktigt arbete för att förhindra spridning av sjukdomar. Låg sjukdomsfrekvens leder till mindre användning av läkemedel vilket bidrar till hög livsmedelssäkerhet och minskad utveckling av läkemedelsresistenta bakterier. God hygien är grunden i smittskyddsarbetet och särskild försiktighet ska iaktas vid besök.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
7.1	Importerade djur får inte ingå i besättningen.	Dokumentation finns som visar ursprung av djur.			
7.2	En fysisk hygiengräns ska finnas vid ingången till djurutrymmena.	<ul style="list-style-type: none"> a) Hygiengränsen är placerad så att man inte kan komma in i stallet utan att passera den. b) Skor och skyddskläder som endast används i besättningen finns vid hygiengränsen. c) Området kan rengöras lätt. d) Tvål, vatten och engångshanddukar finns i anslutning till djurutrymmet. 			
7.3 S	<p>För att undvika spridning av sjukdomar gäller generellt ett allmänt besöksförbud i stallarna. Rutinerna gäller även för tjänsteleverantörer för t.ex. installation, reparation, underhåll och kontroll.</p> <p>Besök kan ske i begränsad omfattning under förutsättning att</p> <ul style="list-style-type: none"> - väl rengjorda kläder och skor alternativt överdragskläder och skoskydd av engångsmaterial används vid besök i stallar - besökare tvättar händerna med varmt vatten och flytande tvål samt använder handdesinfektionsmedel både före och efter besök i stallar 	<ul style="list-style-type: none"> a) Rutiner finns och tillämpas b) Skriftlig besöksjournal finns. 			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
	<ul style="list-style-type: none"> - besökare tvättar händerna om de under besöket kommer i kontakt med djur eller gödsel - besökare informeras om att de vid besöket måste vara friska och fria från smittsamma sjukdomar - besöken dokumenteras i en journal. 				
7.4	Efter utlandsvistelse ska särskild försiktighet vid tillträde till djurstallar beaktas.	<p>Rutiner tillämpas som innebär att</p> <ul style="list-style-type: none"> - stallet får beträdas först efter 48 timmar. Efter besök i land med allvarliga smittsamma fjäderfäsjukdomar får stallet beträdas först 5 dagar efter det att man lämnat smittat område. - kläder som använts vid besök i utländsk besättning ska tvättas och skor/stövlar ska rengöras och desinficeras. <p>Obs! Regeln gäller även för entreprenörer.</p>			
7.5	Det ska finnas ett förebyggande arbete mot Salmonella och rutiner för avlivning och sanering vid fynd av Salmonella.	<ul style="list-style-type: none"> a) Besättningen har minst ett årligt besök av veterinär. b) Sockprover tas regelbundet. <ul style="list-style-type: none"> - I slaktkycklingstall tas 2 sockprov 14 dagar innan slakt. - I värphönsstall tas 2 sockprov var 15:e vecka med start då hönsen är mellan 22-26 veckor gamla. c) Det finns skriftliga rutiner för när foderrådgivare och veterinär ska kontaktas vid fynd av salmonella samt hur avlivning och sanering ska ske. 			
7.6	Rutiner ska finnas för kontroll av förekomsten av spolmask hos värphöns.	<ul style="list-style-type: none"> a) Träckprovtagning görs i varje hönsomgång vid 35-40 veckors ålder. b) Avmaskning av infekterade flockar görs minst var 3:e månad. c) Sanering (torrengöring, högtryck eller ångtvätt, desinfektion med medel med dokumenterad effekt mot spolmaskägg) av djurutrymme innan insättning av ny omgång görs. d) Resultatet av saneringen följs upp genom träckprovtagning i nästa flock. 			

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
7.7	<p>Det ska finnas rutiner för skadedjursarbete som innehåller förebyggande åtgärder, minst enligt nedan som förhindrar att skadedjur (gnagare, fåglar, skadeinsekter) tar sig in till och/eller etablerar sig i utrymmen där produkter förvaras eller hanteras:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Öppningar ska hållas täta och eventuellt vara försedda med skydd. - Avfall som kan bli föda ska undanröjas. - Ytor närmast byggnader ska hållas fria från vegetation och annat material som kan ge skydd. <p>Eventuell skadedjursbekämpning ska dokumenteras och innehålla information om; preparat (namn), mängd preparat, datum då medlet lades ut och planerat slutdatum, plats, utförare, och typ av skadedjur.</p> <p>OBS! Särskilt tillstånd krävs för att själv få använda rättgifter.</p>	<p>a) Rutiner finns för förebyggande åtgärder.</p> <p>b) Eventuell skadedjursbekämpning finns dokumenterad.</p>			
7.8 	<p>Det ska finnas rutiner för agerande vid misstanke om utbrott av sjukdom med allvarliga konsekvenser för smittskydd och/eller livsmedelshygien.</p> <p><i>Lista på anmälningspliktiga sjukdomar finns i Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2013:23</i></p>	<p>a) Rutiner finns där det framgår att</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontrollmyndighet och veterinär ska kontaktas omedelbart - anvisningar från ansvarig myndighet ska följas - handlingar som berör sjukdomsmisstanken/ utbrottet ska sparas i 5 år. <p>b) Personal känner till kravet.</p>			
7.9	<p>Döda djur samt delar av döda djur (kadaver) ska hanteras så att risker för smittspridning och kontaminering av foder minimeras. Kadaver ska levereras till en mottagare som är godkänd av ansvarig myndighet.</p> <p><i>I Sverige är Jordbruksverket ansvarig myndighet.</i></p>	<p>a) Kadaver förvaras så att de inte utgör en smittrisk bland annat genom att vilda djur hindras från att komma åt materialet.</p> <p>b) Vid förvaring utomhus är kadaver väl täckta och ligger på en hårdgjord yta.</p> <p>c) Kadaver avskiljs från levande djur och foder fram tills att de lämnar anläggningen.</p> <p>d) Dokumentation finns som visar att godkänd destruktionsanläggning används.</p>			
7.10	<p>Gödselhantering ska vara utformad så att all gödsel ska kunna transporterats bort vid utgödsling och lagras skilt från stallet.</p>	<p>Gödseln lagras minst 20 m från stallet.</p>			

8 SPÅRBARHET AV PRODUKTER

Korrekt märkning och dokumentation för produkter är avgörande åtgärder för att göra det möjligt att spåra och återkalla produkter som inte är säkra.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
8.1 	Det ska gå att spåra livsmedelsprodukter, djurfoder och utsäde som säljs från företaget till mottagaren. Dokumentation ska sparas i minst 2 år och innehålla <ul style="list-style-type: none"> - mottagarens namn och adress - produktslag - identifikation av produkt och certifieringsgrad - leveransdatum - mängd. 	Dokumentation finns för livsmedelsprodukter, djurfoder och utsäde som säljs från gården.			
8.2 	Det ska gå att spåra införskaffade livsmedelsprodukter, djurfoder och utsäde tillbaka till produktionsplatsen. Dokumentation ska innehålla <ul style="list-style-type: none"> - leverantörens namn och adress - produktslag - identifikation av produkt och certifieringsgrad - leveransdatum - mängd. 	Dokumentation finns för livsmedelsprodukter, djurfoder och utsäde som köps in.			

9 TRANSPORT

Djuren ska ges de bästa förutsättningarna att klara av lastning och transport på ett för djuren så skonsamt sätt som möjligt. Planering av momenten utifrån kunskap om hur djuren reagerar i olika situationer och inför olika synintryck minskar risken för skador på både djur och människor. Riskerna för smittspridning ska också minimeras vid dessa moment.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
9.1	<p>Mottagning ska ske snabbt och stallet ska vara väl förberett enligt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - För slaktkyckling ska det vara en god termisk komfort i luft och ströbädd (31-33°C). - För värphöns ska det vara en god termisk komfort i luft och ströbädd (18-20 °C) - Foder och vatten ska finnas tillgängligt. - Personal ska finnas på plats när djuren anländer. 	Rutiner finns för mottagande av djur.			
9.2	<p>Utlastning ur stallet ska ske skonsamt med hänsyn till djurens välbefinnande så att stress minimeras.</p> <p>En skriftlig rutin för utlastning ska finnas.</p>	<p>a) Vid utlastning uppfylls följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stallet är förberett med sänkt belysning. - Djuren lyfts manuellt med två händer under magen och över vinge och får inte lyftas i huvud, hals, ben eller vinge. - Djuren skyddas från starkt ljus, väder och vind för att minimera stressen. <p>b) En skriftlig rutin finns.</p>			
9.3 	<p>Djurägaren som själv beställer transporten ska kunna visa att djurtransporten från gården till slakteriet utförs av registrerad och godkänd transportör.</p> <p><i>I Sverige finns register över transportörer och giltiga kompetensbevis hos Jordbruksverket.</i></p>	Transporttillstånd finns för anlita transportör.			

10 GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PRODUKTSÄKERHET

Grundförutsättningarna beskriver allmänna förebyggande åtgärder som minimerar risken för kontaminering från avfall, skadedjur, kemiska produkter och brister i en hygienisk hantering. Åtgärder och rutiner för att få ordning och reda utgör grunden i ett företags arbete mot en säker produktion och säkra produkter.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
10.1	Ordning och reda ska råda.	a) Arbetsstället ger ett ordnat och strukturerat intryck. b) Avsedda platser för förvaring av utrustning/material som används i verksamheten finns. c) Särskilda platser för hantering och förvaring av avfall finns.			
10.2 	Allt avfall ska hanteras och lagras så att förorening och smittspridning förhindras.	a) Rutiner/redovisning för hur företaget ser till att allt avfall omhändertas av kommunens retur- och återvinningssystem eller av annan godkänd mottagare finns. b) Journal över typ och mängd av farligt avfall, t.ex. oljor, bekämpningsmedel, färg som uppstår på företaget finns. c) Kvitton/fakturor eller avfallsjournal som visar att farligt avfall har avyttrats på ett godkänt sätt finns.			
10.3	Lagring av gödselmedel ska ske på ett säkert sätt för miljö, människor, djur och så att foder och livsmedel inte förorenas	Det finns rutiner så att lagring och hantering av mineral- och organiskt gödselmedel sker på ett ordnat sätt, väl åtskilt från utsäde, förpackningsmaterial, foder och livsmedel inkl. skördade produkter, så att risker för kontaminering undanröjs. Lagringsutrymme(n)/gödselbrunn för stallgödsel är - tät och utformat så att läckage inte sker - utrustad med stabilt svämtäcke eller täckning på urin- och flytgödselbehållaren om företaget har fler än 10 djurenheter - täckt vid påfyllning om företaget har fler än 10 djurenheter - utrustad med ett tätt stängsel eller ett stabilt lock om kanten ligger mindre än 1,20 m ovan för marken. Höjden på stängslet är anpassat till snöförekomst och eventuell ramp i anslutning till gödselbrunnen.			
10.4	Förvaring av kemiska produkter ska ske på ett säkert sätt för människor, djur och miljö. <i>OBS! Se specifika krav för växtskyddsmedel i punkt 12.18</i>	a) Förvaring av kemiska produkter sker avskilt från - foder och livsmedel, inkl. skördade produkter samt förpackningsmaterial - obehöriga inkl. barn. b) Kemiska produkter förvaras och hanteras, så långt det är praktiskt möjligt, i originalförpackningar. Om en förpackning måste delas är den nya förpackningen märkt på samma sätt som originalförpackningen med; namn, farosymbol och eventuell färgkod. c) Lagring, förvaring och hantering sker så att läckage till mark och vatten inte uppstår. d) Aktuella säkerhetsdatablad för de produkter som förvaras finns. e) Förvaring av kemiska produkter som är brandfarliga eller klassificerade som explosiva, sker avskilt från övriga kemikalier och följer kraven ovan.			

11 ODLINGSPLATSEN OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

En riskbedömning av odlingsplatsen är en grundförutsättning för en säker produktion. Resultatet från riskbedömningen används som ett verktyg för att bestämma hur produktionen ska bedrivas och vad som ska odlas på platsen. Vid en sådan riskbedömning är en karta över verksamheten ett bra hjälpmedel. En permanent skyddszon mot vattendrag minskar risken för läckage av fosfor och växtskyddsmedel till vatten. Biologisk mångfald är en självklar del av IP-standarderna och främjandet av mångfalden och ger mycket tillbaka till odlingen i form av fler nyttodjur och ökad pollinering.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
11.1 	<p>En karta (kan utgöras av SAM-karta) som visar var verksamheten bedrivs och viktiga objekt som företaget måste ta hänsyn till i sin verksamhet ska finnas.</p> <p>Kartan ska innehålla</p> <ul style="list-style-type: none"> - produktionsplatser som bruknings-/gårdscentrum, växtodlingsskifte/odlingskvarter, beten och betesmark - miljö känsliga objekt (skyddsobjekt) som öppet vatten (vattendrag som är vattenförande hela året) - platser som omfattas av skydds- och skötselåtgärder (landskapselement, biotoper och vilda växter och djur) - vattentäckter (även inom 12 m på grannens areal) - dammar och mägerhål. <p>Om verksamheten är koncentrerad till ett mindre område, räcker det att komplettera situationsplanen med de uppgifter som anges i verifieringskravet.</p> <p>De beteckningar/namn som anges på kartan ska överensstämma med uppgifter i odlingsjournaler och journaler för utförd växtskyddsbehandling.</p>	<p>En uppdaterad och aktuell karta som är relevant för verksamhetens produktionsplatser finns.</p>			
11.2 	<p>Miljöer som är extra viktiga för den biologiska mångfalden ska skyddas från skada och är följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alléer (inklusive rotsystem) - enstaka träd på jordbruksmark - källor med omgivande våtmark - småvatten och våtmarker (inklusive vattendrag och öppna diken som inte är anlagda vägdiken) - odlingsrösen - pilevallar - stenmurar - åkerholmar. 	<p>Det finns kunskap om var på företaget de aktuella miljöerna finns och ett arbetssätt som skyddar miljöerna tillämpas.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
	<p>Undantag från regeln medges om dispens kan uppvisas från berörd myndighet om tillåtelse att få utföra ingrepp på en miljö.</p> <p><i>EXEMPEL</i> Åtgärder som kan orsaka skada är t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> - schaktning, utfyllnad och grävning - deponering av jordmassor, gödsel eller större mängder sten - spridning av växtskyddsmedel och gödselmedel för nära intill miljön - avverkning av träd i allé - nedläggning av dränering/täckdikning som dränerar diket eller våtmarken - underhållsrensning av diken under april-juni som kan skada groddjur och fåglar - plöjning så nära diken och små vatten att erosion uppstår - grävning som skadar alléträd eller äldre träds rötter - skadlig körning över eller för nära biotopskyddade områden. 				
11.3	<p>S</p> <p>Åtgärder ska vidtas för att främja den biologiska mångfalden. Åtgärder som tillsammans är värda minst 5 poäng ska vara vidtagna senast den 31 december 2021. Åtgärder som tillsammans är värda minst 7 poäng ska ha vidtagits senast den 31 december 2023.</p> <p>Åtgärder ska väljas från listan "Åtgärder för biologisk mångfald" som finns på www.sigill.se/allmant/stod-material</p>	Dokumentation och inspektion visar att åtgärder har vidtagits.			
11.4	<p>I s.k. nitratkänsliga områden ska en permanent skyddszon anläggas utmed öppet vatten.</p> <p>Gäller sjöar och vattendrag som är vattenförande hela året, undantag när skiftet under 3 av 5 år odlas med vall.</p>	<p>Redogörelse finns för hur permanent skyddszon har anlagts enligt följande krav:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Den ska utgöras av en mellan 6 och 20 m bred väletablerad gräsvall med inblandning av blommande örter som gynnar pollinerare. b) Det finns etablerad växtlighet på skydds-zonen senast 30 juni. c) Vid nyanläggning av skydds-zonen finns inblandat minst 15 viktprocent blommande örter som gynnar pollinerare i fröblandningen. Leveranssedel för fröblandningar eller motsvarande kan visas upp som visar andelen örter i fröblandningen. d) Företaget har avstått från att sprida stall- eller mineralgödsel eller använda kemiska växtskyddsmedel inom skydds-zonen. e) Eventuell putsning har skett tidigast 1 juli. f) Skydds-zonerna finns markerade på en fältkarta. 			

12 ETABLERING OCH ÅTGÄRDER I VÄXANDE GRÖDA

Reglerna omfattar utsäde, gödselmedel och spridning av gödselmedel, vatten och användning av växtskyddsmedel. Rätt val och en god hantering av gödselmedel, växtskyddsmedel och vatten är avgörande faktorer för en säker produktion av spannmål och oljeväxter. En journal över utförda åtgärder gör det möjligt att utvärdera vilka resultat som uppnåtts och är nödvändig för att kunna spåra och felsöka om det uppstår kvalitetsproblem i produktionen. Inköp av friskt utsäde, dokumenterad växtodlings- och gödslingsplan, säker förvaring av gödselmedel, skyddsavstånd vid spridning av gödselmedel och vid växtskyddsbehandlingar samt att arbeta enligt principerna för integrerat växtskydd är exempel på åtgärder som bidrar till att säkerställa produktionens ansvar för livsmedelssäkerhet och miljöansvar. All användning av bekämpningsmedel ska alltid kunna motiveras.

UPPFYLLS REGELN?

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
UTSÄDE					
12.1 	Endast GMO-fria grödor får odlas och hanteras på företaget. Dokumentation som styrker detta ska sparas i 5 år.	Det finns intyg, eller annan dokumentation, (till exempel fakturor, leveranssedlar eller en skriftlig försäkran), som visar att utsäde är GMO-fritt.			
12.2 NY!	Utsäde för havre, korn, råg, rågvete och vete som används eller hanteras inom företagets verksamhet ska i första hand inte vara kemiskt betat. Dokumentation som styrker detta ska sparas i 5 år.	Det finns intyg, eller annan dokumentation, (till exempel offert, beställning, fakturor, leveranssedlar eller en skriftlig försäkran), som visar att utsäde för havre, korn, råg, rågvete och vete inte är kemiskt betat eller att sådant utsäde inte finns att tillgå.			
12.3	Förvaring, hantering och användning av betat utsäde ska ske på ett säkert sätt så att kontaminering undviks.	a) Förvaring och hantering sker åtskilt från färdiga produkter. b) Förvaring sker i tätt, oskadat emballage med märkning som tydligt visar att utsädet är betat.			
GÖDSELMEDEL					
12.4 	Fraktioner från enskilda avlopp eller avloppsslam ska inte användas i växtföljden. För åkermark som tidigare gödslats med fraktioner från enskilda avlopp eller avloppsslam gäller en karenstid på 5 odlingssäsonger utan tillförsel av slam eller avloppsfraktioner innan den kan brukas för certifierad produktion.	Skriftlig försäkran finns, att företaget inte sprider fraktioner från enskilda avlopp och avloppsslam i växtföljder där foder till certifierade djur produceras.			
12.5	Mineralgödselmedel och andra gödselmedel, t.ex. aska, med lågt kadmiuminnehåll ska användas. Tillåtet innehåll är - max 12 mg Cd per kg P i NP- och NPK-produkter - max 30 mg Cd per kg P i P- och PK-produkter. <i>OBS! Gäller ej stallgödsel.</i>	Dokumentation, t.ex. intyg från leverantören, finns som visar att endast tillåtna produkter används.			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
12.6 S	<p>Biogödsel/rötresten får endast användas på grödor som alltid värmebehandlas innan konsumtion och endast under förutsättning att det är certifierat enligt SPCR 120, anläggningsskatt A, med tilläggskrav på kadmiumbalans.</p> <p>Undantag från kravet om kvalitetssäkring gäller för biogödsel/rötresten från enbart stallgödsel och skördeprodukter från växtodling.</p>	<p>a) Växtodlingsplan finns, som visar på vilken gröda biogödsel/rötresten har använts.</p> <p>b) Dokumentation finns, som visar att biogödsel/rötresten är kvalitetssäkrad.</p> <p>c) Produktspecifikation finns, med uppgifter om innehåll av halter av bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel och zink, samt innehåll av andra föroreningar.</p>			
SPRIDNING AV GÖDSEL					
12.7 S	<p>En växtodlings- och gödslingsplan för kommande säsong ska finnas och tillförd mängd gödselmedel ska anpassas till grödans behov och platsens förutsättningar.</p> <p>Växtodlingsplanen ska sparas i minst 5 år eller för den tidsperiod som motsvarar en hel växtföljd om denna är längre än 5 år.</p>	<p>En växtodlings- och gödslingsplan finns för all åkermark som ingår i den certifierade verksamheten. Planen har följande uppgifter per skifte/odlingsplats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - förfrukt - årets gröda och sort - förväntad skörd - markartering och markens skattade växtnärlingsleverans under säsongen (förfruktseffekt, stallgödselns långsiktiga leverans och kvävefixering) - planerad giva av N, P och K i mineralgödselmedel, stallgödsel och/eller andra organiska gödselmedel. 			
12.8 S	<p>Nationella kontrollmyndighetens rekommendationer för gödsling och kalkning ska utgöra maximal giva för de grödor där rekommendationer finns. Eventuella avsteg ska kunna motiveras och styrkas av analys eller annan dokumenterad behovsbedömning</p>	<p>Dokumentation finns för använd kvävegiva och baseras på följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - förfrukt - mullhalt - mineralisering - årsmån - grödans utveckling - förväntad skörd och eventuella kvalitetskrav t.ex. proteinhalt. 			
12.9	<p>Stallgödsel och andra organiska gödselmedel får inte tillföras i en större mängd än vad som motsvarar 22 kg totalfosfor per hektar spridningsareal, beräknat som ett genomsnitt, under en sammanhängande löpande femårsperiod.</p>	<p>Ett arbetssätt tillämpas som säkerställer att stallgödsel och andra organiska gödselmedel fördelas över hela eller tillräcklig stor spridningsareal under en sammanhängande femårsperiod, samt att kravet på maximal fosforgiva uppfylls.</p>			

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
12.10	<p>Kväveinnehållet (ammoniumkväve) i urin- och flytgödsel ska fastställas minst en gång varje år. Proverna ska tas ut under omrörning i samband med spridning.</p> <p>Resultatet ska sparas i minst 5 år.</p> <p>Kväveanalys kan göras på laboratorium eller med en enklare metod i fält genom att använda en "Kväveburk". Kontakta din växtodlingsrådgivare för mer information alternativt lån av en "Kväveburk".</p>	<p>Analysresultat för urin- och flytgödsel som sprids på åkermark som ingår i den certifierade verksamheten finns.</p>			
12.11	<p>Gödselmedel får inte spridas så att skada uppstår på miljö-, kultur- eller naturvärden.</p>	<p>a) Spridning av gödselmedel sker så att det inte hamnar utanför åkermark.</p> <p>b) Spridning av gödselmedel sker inte på ett sätt som skadar natur- och kulturvärden på ängs- och betesmark.</p>			
12.12	<p>Skyddsavstånd vid gödselspridning ska hållas till sjöar och vattendrag som är vattenförande hela året.</p> <p>Följande avstånd ska hållas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 m om precisionsgödsling tillämpas med rampspridare, släp-slangspridare och radgödsling. - 6 m i alla andra fall. <p>Avståndet ska mätas från strandlinjen vid högvatten och ska markeras på en fältkarta.</p>	<p>En fältkarta med markerade avstånd finns och ett arbetssätt tillämpas som säkerställer att avstånden hålls.</p>			
12.13	<p>Stallgödsel och andra organiska gödselmedel ska spridas vid från miljösynpunkt lämpliga tider och med hänsyn till geografiska områden under året.</p>	<p>Rutiner finns som säkerställer att spridning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel sker vid lämpliga tider och med hänsyn till geografiskt område.</p>			
12.14	<p>Vid spridning av mineralgödselmedel i växande gröda eller i begynnande stråskjutning ska behovet av kväve mätas vid minst ett tillfälle under växtsäsongen. Kvävegivan ska anpassas efter det uppmätta behovet.</p> <p>EXEMPEL PÅ METODER</p> <ul style="list-style-type: none"> - CropSAT - N-sensor - Växtanalys - Klorofyllmätare t.ex. SPAD <p><i>OBS! Gäller endast för spannmål och oljeväxter.</i></p>	<p>Vilken metod som används för att mäta kväve och hur kvävegivan anpassas till det uppmätta behovet kan redovisas.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
LAGRING AV GÖDSELMEDEL					
12.15 S	<p>Lagringskapaciteten för stallgödsel ska kunna styrkas med en dokumenterad beräkning. I beräkningen ska hänsyn tas till följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Djurslag, antal djur, foderstat, upp födningsystem, strömedel etc. - Vattentillskott från disk, rengöring och spill. - Tillförsel från nederbörd och dränering. <p>Om produktionen förändras ska beräkningen uppdateras. .</p>	En aktuell beräkning visar att lagringskapaciteten är tillräcklig för den produktion som bedrivs.			
VATTEN					
12.16 S	<p>Uttag av bevattningsvatten ska ske på ett hållbart sätt, dvs på ett sätt som inte skadar allmänna eller enskilda intressen.</p> <p><i>Med allmänna intressen menas främst påverkan på den omgivande miljön i stort, t.ex. att kontakt mellan olika vattensystem klipps av, stor minskning av vattennivåer eller vattenflöden, eller blottläggning av bottnar. Med enskilda intressen menas enskilda individer eller företags vattentillgång, t.ex. grannars uttag av vatten.</i></p>	Att vattenuttag sker på ett hållbart sätt kan demonstreras, alternativt finns anmälan om vattenuttag till myndigheter eller tillstånd för vattenuttag.			
VÄXTSKYDD					
12.17	<p>Enbart växtskyddsmedel som är registrerade och godkända nationellt får användas. Användningen ska följa anvisningar på etikett, där även de användningsvillkor som finns kopplade till godkännandet framgår.</p> <p>Vid UPMA*, dispenser och försökstillstånd ska de villkor som är kopplade till dessa följas.</p> <p><i>*Utvidgning av produktgodkännande för mindre användningsområde eller s.k. minor use.</i></p>	<p>a) Lista/databas med nationellt godkända preparat finns.</p> <p>b) Journal för växtskyddsbehandlingar visar att kravet följs.</p>			

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
12.18 	Växtskyddsmedel (klass 1L och 2L) ska förvaras på ett säkert sätt för människor, djur och miljö. Endast personer med giltigt kunskapsbevis för användning av växtskyddsmedel ska ha tillträde till förrådet.	<p>a) Förvaring/lagring av växtskyddsmedel sker i ett utrymme som</p> <ul style="list-style-type: none"> - är låsbart - är frostfritt - har ventilation så att ackumulering av farliga ångor förhindras - är ljusst så att produktetiketter lätt kan läsas - säkerställer att eventuellt läckage/spill kvarhålls genom någon av följande åtgärder: <ul style="list-style-type: none"> • Täta golv med väggssocklar, trösklar och utan golvbrunn. • Placering av medel i behållare eller liknande anordningar, som kan kvarhålla ett läckage med 110 % kapacitet av den största förpackningens volym. <p>b) Hyllor hålls rena och ytan på hyllplanen är av icke absorberande material. Om ytan på hyllplan inte är täckt med icke absorberande material så förvaras växtskyddsmedelsförpackningar på brickor och/eller i backar som kvarhåller spill. Vid om- och nybyggnation ska hyllor av icke absorberande material installeras.</p> <p>c) Utrustning för omedelbar hantering av eventuellt spill finns, (absorberande medel, t.ex. sågspån, Absol® eller liknande), samt skyffel och behållare eller påse för uppsamling av avfallet.</p> <p>d) Flytande medel förvaras inte över fasta medel.</p> <p>e) Kunskapsbevis finns för de personer som har tillträde till förrådet.</p>			
12.19	<p>Växtskyddsförrådet ska hållas i god ordning och lagret ska inventeras regelbundet. Inventarielistan ska hållas uppdaterad så att risken för förväxling mellan preparat minimeras.</p> <p>Det ska finnas aktuella säkerhetsdatablad tillgängliga för alla preparat som förvaras i förrådet.</p> <p>Preparat som inte längre får användas, förvaras avskilt i förrådet och har tydlig märkning där det framgår att de inte får användas och ska avyttras.</p>	<p>a) En inventarielista finns över innehållet i växtskyddsförrådet, som är uppdaterad minst 1 gång per år.</p> <p>b) Inventarielistan är daterad och signerad och innehåller uppgifter om produktnamn/handelsnamn samt kvantitet.</p> <p>c) Inventarielistan är avstämd mot aktuella uppgifter om godkända preparat från ansvarig myndighet eller annan betrodd källa.</p> <p>d) Aktuella säkerhetsdatablad för alla preparat som förvaras i förrådet är tillgängliga.</p>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
12.20 S	<p>Hantering av växtskyddsmedel ska ske på ett säkert sätt för människor, djur och miljö.</p>	<p>a) Hantering av växtskyddsmedel sker väl åtskilt från fodermedel, skördade produkter och andra livsmedel.</p> <p>b) Stor försiktighet iaktas vid förflyttning av växtskyddsmedel från förråd till plats för påfyllning/tillredning av växtskyddsmedel.</p> <p>c) Risker för kontaminering av emballage, arbetsredskap, arbetskläder, gödselmedel etc. beaktas vid all hantering av växtskyddsmedel.</p> <p>d) De som hanterar växtskyddsmedel använder personlig skyddsutrustning när så krävs.</p>			
12.21	<p>De som utför behandling med växtskyddsmedel på företaget ska ha genomgått en utbildning om användning av växtskyddsmedel i en EES-stat eller Schweiz, samt ha kunskap om hur aktuella preparat får användas.</p> <p>Kravet gäller också då en extern utförare/person har anlåtats att utföra växtskyddsbehandlingar (se punkt 12.22).</p>	<p>a) Ett giltigt tillstånd-/utbildningsbevis finns för den/de personer som hanterar växtskyddsmedel.</p> <p>b) De personer som hanterar växtskyddsmedel visar att de har kunskap om hur de preparat som är aktuella i odlingen får användas.</p>			
12.22 S	<p>Om någon utomstående anlitas för att utföra växtskyddsbehandlingar ska det finnas dokument som visar att IP-standardens regler för användning av växtskyddsmedel har följts och att utföraren godkänner att ta emot revision av relevanta delar i IP-standardens.</p>	<p>Ett skriftligt avtal med företaget/utföraren där utföraren av tjänsten åtar sig att följa de regler som ingår i denna standard som berör växtskyddsbehandlingar finns.</p>			
12.23 S	<p>Godkänt funktionstest för växtskyddsspruta får vara max 2 år gammalt. Om växtskyddssprutan används mer än 25 ha per rampmeter och år, får ett godkänt funktionstest vara max 1 år gammalt.</p> <p>En egen teknisk översyn av växtskyddssprutan ska göras minst en gång per år. Datum för översynen ska dokumenteras.</p>	<p>För växtskyddssprutor som används inom den certifierade produktionen finns</p> <ul style="list-style-type: none"> - testprotokoll från funktionstest utan markerade fel som är max 2 år gammalt - journalförda datum för egen teknisk översyn. 			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
12.24	Påfyllning av växtskyddsmedel samt ut- och invändig rengöring av växtskyddssprutan ska ske på ett säkert sätt.	<p>a) Påfyllning och/eller rengöring av växtskyddssprutan sker enligt något av nedanstående alternativ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - På en fungerande och tillräckligt stor biobädd, eller på en plats med avlopp ut till biobädden. - På en tät och tillräckligt stor platta med uppsamling. - På biologiskt aktiv mark, t.ex. i fält eller på en gräsmatta. Platsen varierar från gång till gång. <p>b) Om påfyllning/rengöring sker i fält, används en mobil påfyllningsutrustning med tank för vatten och förvaringsutrymme avsett för växtskyddsmedel.</p> <p>c) Vid påfyllning och rengöring är skyddsavståndet minst 30 m till brunnar, diken, vattendrag och sjöar. Används platta med uppsamling eller biobädd är avståndet minst 15 m.</p> <p>d) Påfyllning av vatten direkt från vattendrag, brunn eller liknande får endast göras med en separat pump, dvs. inte pumpen på växtskyddssprutan.</p> <p><i>Biobäddar och plattor är minst lika stora som växtskyddssprutans bredd och längd i transportläge.</i></p>			
12.25	Parkering av ej rengjord växtskyddsspruta ska ske på godkänd påfyllningsplats enligt punkt 12.24 eller, om växtskyddssprutan är tom, under tak.	<p>a) Ej rengjord växtskyddsspruta är parkerad på godkänd påfyllningsplats.</p> <p>b) Tom växtskyddsspruta är parkerad under tak.</p>			
12.26	<p>Förebyggande åtgärder för att undvika angrepp av fältsvampar (Fusarium) som kan bilda mykotoxiner ska göras.</p> <p>S</p> <p><i>EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minimering av rester från skörd på markytan genom sönderhackning, gäller framförallt efter vete, rågvete och havre. - Ordentlig nermyllning av rester från skörd, gäller framförallt efter vete, rågvete och havre. - Odling av majs som förfrukt till stråsäd undviks. - Bra växtföljd. - Användning av baljväxter eller/och oljeväxter som förfrukt. - Val av motståndskraftiga sorter. - Sundhetstest av utsäde och användning av friskt eller behandlat utsäde. 	Relevanta förebyggande åtgärder tillämpas.			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
12.27 	<p>Åtgärder i växande spannmål ska vidtas för att undvika angrepp av fältsvampar (Fusarium) som kan bilda mykotoxiner.</p> <p><i>EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bekämpning med växtskyddsmedel innehållande protiokonazol endast under en kort period under blomningen framför allt i västra Sverige, vid regn i samband med blomningen, om det finns mycket rester från skörd på markytan efter en riskförfrukt, samt om sorten är mottaglig för fältsvampar. - Balanserad gödsling för att undvika förekomsten av liggsäd. - Separat tröskning av fältdelar som drabbats av liggsäd för att undvika kontaminering av bättre partier. - Skörd av spannmål så snart den är mogen och direkt torkning till lagringsbar vattenhalt. 	Åtgärder för att minska risken för angrepp av fältsvampar kan redovisas.			
12.28	<p>Vid all behandling med glyfosat gäller följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vätskemängden ska vara 100 till 150 liter per hektar. - Över 70 % relativ luftfuktighet ska råda. - Besprutning ska ske på förmiddagen. - Besprutning ska ske på torra plantor (daggfritt). - Dagstemperaturen ska vara över +15°C. 	Noteringar i sprutjournalen visar att kraven uppfyllts vid behandlingar med glyfosat.			
12.29	<p>Vid kvickrotsbehandling med glyfosat ska följande krav följas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Halm ska tas bort omedelbart efter skörd eller finfördelas så att återväxten hos kvickroten inte hindras. - Minst 3 nya välutvecklade blad ska finnas på varje kvickrotsplanta. - Perioder av torka och hög temperatur ska undvikas. - Efter kraftigt regn, 20–30 mm under ett dygn, ska behandling ske tidigast efter 2–3 dagar. <p><i>Enstaka frostnätter, ned till -5°C, är positivt men ihållande frost är negativt. Därför rekommenderas att vänta med behandling till en period utan frostnätter.</i></p>	Noteringar i sprutjournalen visar att kraven uppfyllts vid behandlingar med glyfosat.			

		UPPFYLLS REGELN?		
KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
JOURNALFÖRING				
<p>12.30</p> <p>S</p> <p>Utförda växtskyddsbehandlingar ska journalföras utan dröjsmål och finnas sparade på företaget i minst 3 år.</p> <p>OBS! Gäller även om behandlingen utförs av entreprenör.</p>	<p>Noteringar i sprutjournaler från varje behandling finns.</p>			
<p>12.31</p> <p>Sprutjournal för utförd växtskyddsbehandling ska innehålla följande uppgifter som bekräftar att hänsyn tagits till miljön och livsmedelssäkerheten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preparat: på samma sätt som det anges på preparatets etikett - dos - tidpunkt: datum och klockslag - plats - vem som utfört behandlingen - syfte med behandlingen - karenstid - skördedatum - skyddsobjekt - skyddsavstånd till skyddsobjekt. <p>Då bigiftiga preparat har använts finns kompletteringar med uppgifter om</p> <ul style="list-style-type: none"> - förekomst av blommande vegetation (gröda och ogräs) - val av tidpunkt för behandling med hänsyn till pollinerande insekter. <p>OBS! Uppgifter om karenstid och skördedatum kan alternativt föras i skördejournal el. likn. under förutsättning att plats och tidpunkt för växtskyddsbehandling kan spåras till sprutjournalen.</p>	<p>Sprutjournal som innehåller fullständiga uppgifter finns.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
FÖRSIKTIGHETSÅTGÄRDER					
12.32 S	Skyddsavstånd vid växtskyddsbehandlingar ska hållas för att skydda sjöar och vattendrag.	<p>a) Noteringar i sprutjournalen visar att</p> <ul style="list-style-type: none"> - minst 12 m skyddsavstånd hålls till vattentäcker - minst 6 m skyddsavstånd hålls till sjöar och vattendrag som är vattenförande hela året (räknat från strandlinjen vid högvatten) samt småvatten - minst 2 m skyddsavstånd hålls till dräneringsbrunnar/stenfickor och mindre diken - anpassade skyddsavstånd hålls mot vattentäcker, sjöar, vattendrag och omgivande mark. (Avståndet ska anpassas efter de omständigheter som råder på platsen när spridningen utförs. Observera att det anpassade skyddsavståndet aldrig kan bli mindre än de fasta skyddsavstånden som anges ovan). <p>b) Fältkarta finns med 12- och 6-meters skyddsavstånden markerade.</p> <p>c) Dräneringsbrunnar är täckta med hela lock och marken kring brunnarna (minst 2 m) är biologisk aktiv genom täckning med halm eller annan växtlighet.</p>			
INTEGRERAT VÄXTSKYDD					
12.33 S	<p>Integrerat växtskydd ska tillämpas avseende växtföljder.</p> <p><i>En god växtföljd (under normala förhållanden) innebär för stråsådd odling under högst 4 av 6 år alternativt 5 av 6 år om havre ingår i växtföljden. För råd om växtföljder se tillgängligt stödmaterial och växtodlingsrådgivares rekommendationer.</i></p>	Allmänna rekommendationer om goda växtföljder för aktuell gröda/kultur följs på åkermark som ingår i den certifierade verksamheten. Eventuella avvikelser kan motiveras.			
12.34	<p>Insatser med växtskyddsmedel ska kunna motiveras och utföras vid optimal tidpunkt.</p> <p><i>Motiv för behandling kan styrkas med hjälp av t.ex. växtskyddsbrev, rådgivning eller egna observationer gällande förekomst av skadedjur, nyttoinsekter, sjukdomar och ogräs.</i></p>	Vid varje behandlingstillfälle motiveras insatser med växtskyddsmedel, kemiska eller biologiska organismer, i en journal för växtskyddsbehandling.			

13 NÖD- OCH OLYCKSFALLSBEREDSKAP

Nöd- och olycksfallsberedskap är viktig för ett snabbt och effektivt agerande om sådana händelser uppstår samt ur arbetsmiljösynpunkt.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
13.1	<p>S</p> <p>Det ska finnas rutiner för att förebygga skada samt för att skydda människor, djur och egendom vid nöd- och olycksfall. Rutiner/instruktioner ska vara skrivna på ett språk som förstås av företagets arbetskraft.</p>	<p>a) Rutinen är känd på företaget och innehåller uppgifter om hur man möter risker och har beredskap för</p> <ul style="list-style-type: none"> - vattenavbrott - översvämning - elavbrott - brand - olyckor med kemiska produkter. <p>b) En telefonlista finns med viktiga nummer för nöd- och olycksfallsberedskap med tillhörande rutiner. Telefonlistan är känd av alla på företaget, finns lättillgänglig och är anslagen på väl synlig plats.</p>			
13.2	<p>S</p> <p>Det ska finnas en aktuell situationsplan (karta) som beskriver var viktiga objekt för nöd- och olycksfallsberedskap är belägna. Situationsplanen ska minst inkludera</p> <ul style="list-style-type: none"> - nödutgångar/utrymningsvägar för djur och människor i händelse av brand eller annan fara - första hjälpen utrustning - brandsläckare/brandpost eller släckvatten - huvudströmbrytare - nödavgångskranar för gas och vatten. <p>Situationsplanen ska vara känd av alla på företaget, vara lättillgänglig och anslagen på väl synlig plats. Vid behov ska den finnas tillgänglig för räddningstjänsten.</p> <p><i>Exempel på övriga viktiga objek som kan ingå i situationsplanen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - plats för återsamling vid fara - tankar och oljecisterner - kemikalieförråd - säkerhetsdatablad för kemiska produkter - plats för påfyllning, rengöring av växtskyddsmedel (t.ex. biobädd) - uppställning/förvaring av växtskyddsmedel - kyllager - lagringsplats för explosiva ämnen - gastuber - anslutningsdon till reservverk. 	<p>a) Det finns en aktuell situationsplan.</p> <p>b) Situationsplatsen är anslagen på väl synlig plats på aktuella arbetsställen och eventuella boenden.</p> <p>c) Situationsplanen finns tillgänglig för räddningstjänsten.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
13.3	Påfyllning och förvaring av diesel och oljor ska ske på ett sätt så att läckage och risk för spridning till grundvattnet inte kan ske.	<p>a) Dokumentation som intygar att cisterner är besiktade och godkända för användning, samt att de är i gott skick finns.</p> <p>b) Placering av cisterner sker på sådan plats så att man undviker risk för påkörning och att eventuellt spill kan observeras och/eller fångas upp utan risk för spridning.</p>			

Antal nej/avvikelser:

TILLVAL FÖR KLIMATCERTIFIERING KYCKLING & ÄGG

TILLVALSREGLER FÖR KLIMATCERTIFIERING

För att produktionen ska bli Klimatcertifierad enligt tillvalet på IP-standardens Sigillnivå ska dessa tillvalsregler i kap 1.1K-8.6 K också följas. Tillvalsreglerna möjliggör en minskning av den totala klimatpåverkan från produktionen.

1K ENERGIANVÄNDNING I FÖRETAGET					
Målet med reglerna är att minska klimatpåverkan genom att effektivisera energianvändningen samt ersätta fossil energi med förnybar energi på företaget.					UPPFYLLS REGELN?
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
1.1K NY!	<p>En energikartläggning ska upprättas för produktionens processer och aktiviteter. Kartläggningen ska förnyas minst vart 5:e år samt vid större förändringar i produktionen.</p> <p>Energianvändningen ska vara uppdelad på elenergi, dieselolja, eldningsolja, biobränsle, som t ex halm, flis, pellets samt ev. andra drivmedel och bränslen.</p>	<p>a) En daterad kartläggning finns av den certifierade produktionens, alternativt hela anläggningens, årliga direkta energianvändning.</p> <p>b) Energianvändningen kan styrkas med fakturor eller liknande.</p>			
1.2K	<p>Baserat på energikartläggningen ska nyckeltal för årlig använd mängd energi enligt nedan beräknas vart 5:e år.</p> <p>1. Använd mängd direkt energi i relation till arealen för växtodlingen (kWh per hektar).</p> <p>2. Använd mängd energi i relation till antalet djurenheter för djurhållningen (kWh per djurplats eller djurenhet).</p> <p>3. Drivmedelsanvändning i växtodlingen (kWh per hektar).</p> <p>Nyckeltalen 1 och 2 ska beräknas genom summering av el, diesel, eldningsolja, ev. andra drivmedel och bränslen inom den certifierade verksamheten.</p>	<p>Nyckeltal finns beräknade.</p> <p>Om energikartläggningen enbart omfattar den certifierade produktionen ska nyckeltalen beräknas som kWh per hektar, djurplats eller djurenhet som ingår i den certifierade verksamheten.</p> <p>Om kartläggningen omfattar hela anläggningen ska nyckeltalen beräknas som kWh per hektar, djurplats eller djurenhet totalt som finns på anläggningen.</p>			
1.3K	<p>Baserat på energikartläggningen ska en femårig plan om effektivisering av energianvändningen upprättas och genomföras. Planen ska förnyas minst vart 5 år.</p>	<p>a) En plan finns med förslag till energieffektivisering för t. ex. gödsling, dieselanvändning, torkning, transporter och uppvärmning/kylning och ändrade rutiner och beteenden, (t.ex. trimning och underhåll av ventilation, belysning och transportplanering).</p> <p>b) Planerade aktiviteter har genomförts inom utsatt tid.</p>			

	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
<p>1.4K</p> <p>NY!</p> <p>S</p>	<p>Användningen av förnybar energi och förnybara drivmedel i den certifierade verksamheten ska öka enligt följande tidplan: 2025: 50 % av den direkta energianvändningen ska komma från förnybara källor 2028: 100 % av den direkta energianvändningen ska komma från förnybara källor.</p> <p>Andelen förnybar energi ska beräknas varje år. I beräkningen ska användningen av el, drivmedel, eldningsolja och andra bränslen ingå. Tillgodoräkning för egen förnybar energiproduktion är möjlig fram till 2030.</p> <p>Med förnybar energi avses vattenkraft, vindkraft, solenergi, geotermisk energi (ex. bergvärme) och biobränslen. Torv räknas här inte som förnybart. Observera att RT-flis som innehåller målat och behandlat trä klassas som avfall och särskilda krav ställs då på förbränningsanläggningen.</p>	<p>a) Beräkning av andelen förnybar energi finns dokumenterad. Beräkningen är gjord för den certifierade delen av företaget eller för hela företaget.</p> <p>b) Om tillgodoräkning av egen energiproduktion görs, finns dokumentation över mängden producerad energi. Vid delägande i biogasanläggning, vindkraftverk eller annan anläggning, är den totala energiproduktionen delad efter de andelar företaget äger.</p>			
<p>1.5K</p>	<p>Den el som används ska till 100 % komma från förnybara energikällor, exempelvis miljömärkt el eller motsvarande. Kravet ska vara uppfyllt senast ett år efter inträde i certifieringen.</p>	<p>a) Avtal med elbolag, med datum för tecknande och varaktighet för avtalet, visar att kravet uppfylls.</p> <p>b) Vid användning av egenproducerad el finns dokumentation som visar detta.</p>			

2K TRANSPORTER OCH MASKINANVÄNDNING

Målet med reglerna är att minska klimatpåverkan från transporter och användning av maskiner inom företaget samt vid transport av produkter från företaget.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
2.1K NY!	<p>Förare som är fast anställda och som kör minst 80 h per år inom den certifierade verksamheten ska ha utbildning i sparsamt körsätt. Utbildningen ska omfatta minst en halv dag, där individuell och handledad praktik varvas med teori.</p> <p>För förare som är säsonganställda och kör minst 80 h inom den certifierade verksamheten ska sparsamt körsätt ingå som en del av introduktionen vid början av anställningen.</p> <p>Kravet ska vara uppfyllt senast 1 år efter inträde i certifieringen.</p>	<p>a) För fast anställda förare finns intyg från genomgången kurs.</p> <p>b) För säsonganställda kan tillvägagångssätt för utbildning i samband med introduktionen redovisas.</p>			

3K KVÄVEUTNYTTJANDE

Ett effektivt utnyttjande av kväve är en av de viktigaste åtgärderna för att minska produktionens klimatpåverkan. I odlingen innebär mindre mängder överblivet kväve att risken för lustgasavgång från mark minskar. I djurproduktionen innebär ett bättre utnyttjande av protein i fodret bl.a. att mängden kväve som utsöndras via gödseln och avgår som ammoniak minskar.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
3.1K S	En kvävebalans ska beräknas varje år.	Det finns en aktuell kvävebalans.			
3.2K	<p>Det ska finnas ett systematiskt arbete för att effektivisera kväveanvändningen. Effekten av arbetet ska beräknas och dokumenteras i form av nyckeltal för</p> <ul style="list-style-type: none"> - överskott av kg N per hektar (tillfört – bortfört) - procentuell utnyttjandegrad (bortfört/tillfört x100). 	<p>a) Baserat på kvävebalansen har åtgärder för att minska mängden överskottskväve identifierats och genomförts.</p> <p>b) Nyckeltalen finns sammanställda som ett genomsnitt för den senaste femårsperioden (med start vid inträde i certifieringen).</p> <p><i>En sammanställning av flera oberoende beräkningar från företag med fjäderfä (1,3 de/ha i medeltal) har visat på dessa genomsnittsvärden:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 86 kg N per hektar - 65 % i utnyttjandegrad 			

4K ANVÄNDNING AV ORGANISKA GÖDSELMEDEL OCH MINERALGÖDSEL

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
4.1K	<p>Urin och flytgödsel får inte höstspridas till höstsådd spannmål.</p> <p>Undantag medges för jordar med en lerhalt på minst 15 %.</p>	<p>a) Växtodlingsjournal eller motsvarande visar att tidpunkt för gödselspridningen uppfyller kravet.</p> <p>b) Vid spridning till höstsådd spannmål finns analysresultat som bekräftar att aktuella skiften har en lerhalt på minst 15 %.</p>			
4.2K	<p>Nedbrukning av stallgödsel och rötresterna ska ske inom fyra timmar vid spridning på öppen mark.</p> <p>Undantag medges för djupströgödsel.</p>	Växtodlingsjournal eller motsvarande visar att spridningsteknik, tidpunkt och metod för nedbrukning uppfyller kravet.			
4.3K	<p>Bredspridning av flytgödsel får inte ske i växande gröda. Gäller spannmål och oljeväxter.</p> <p><i>Bandspridning med släpslangsramp räknas inte som bredspridning.</i></p>	Växtodlingsjournal eller motsvarande visar att spridningsteknik uppfyller kravet.			
4.4K NY!	<p>Utöver punkt 12.10 i IP Sigill Kyckling & Ägg ska kväveinnehållet (ammoniumkväve) i flytgödsel, urin och fjäderfågödsel fastställas minst en gång per år och behållare.</p>	Analysresultat från laboratorium eller egen analys finns för urin, flytgödsel och fjäderfågödsel som sprids på åkermark som ingår i den certifierade verksamheten.			
4.5K	Torkad stallgödsel får endast användas om torkningen görs med 100 procent förnybara energikällor.	Intyg från leverantören av torkad stallgödsel finns som visar att enbart förnybara energikällor har använts vid torkningen.			
4.6K NY!	<p>Mineralgödsel som innehåller urea får inte användas.</p> <p>Undantag medges för bladgödsling.</p>	Dokumentation över växtodlingen, leveranssedlar eller liknande, visar att använda mineralgödsel inte innehåller urea.			
4.7K	Mineralgödsel som används i den certifierade produktionen, ska vara producerad på ett sätt som orsakar utsläpp av max 4,0 kg CO ₂ -ekvivalenter per kg N.	<p>Från leverantören finns:</p> <ul style="list-style-type: none"> - intyg att detta uppfylls via en tredjepartsverifiering eller - en öppet redovisad beräkningsmodell av utsläppen. 			

5K ÅTGÄRDER FÖR KOLINLAGRING I MARK

Vår matjord innehåller mer kol än vad som finns i atmosfären och all växtmassa ovan jord. Genom att tillföra jorden organiskt material kan vi binda ännu mer kol från luften till jorden och på så sätt minska halten koldioxid i atmosfären.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
5.1K NY!	<p>Åtgärder för kolinlagring i mark ska årligen vidtas enligt poängsystemet nedan. Antalet poäng ska motsvara det antal ha som ingår i den certifierade verksamheten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vall eller vallfrödling 8 p/ha - Fång- eller mellangröda 4 p/ha - Spridning av fastgödsel/ djupströgödsel från alla djurslag förutom fjäderfä. (Minst 8 ton/ha krävs för att få poäng). 6 p/ha - Spridning av fastgödsel/ djupströgödsel från fjäderfä. (Minst 2 ton/ha krävs för att få poäng). 1,5 p/ha - Ingen halmbärgning, (användning av halmen som strömedel till egna djur ger poäng för spridning av djupströgödsel enligt ovan), 2 p/ha - Återvätning eller plantering av skog på mulljordar 15 p/ha <p>EXEMPEL Ett företag har 100 ha certifierad odling. Företaget ska då vidta åtgärder motsvarande 100 p per år.</p> <p>Spridning av fastgödsel/djupströgödsel från den certifierade verksamheten på ett annat företags mark får räknas med, under förutsättning att det andra företaget inte bedriver klimatcertifierad produktion.</p>	<p>Inspektion i fält, dokumentation över företagets växtodling, leveranssedlar eller liknande visar att åtgärder vidtagits.</p>			

6K ODLING PÅ MULLJORDAR

Växthusgasutsläppen från mulljordar är många gånger högre än från mineraljordar. Vad som odlas på mulljordar spelar enligt den senaste forskningen ingen roll för storleken på utsläppen. Genom återvätning till våtmark eller plantering av skog kan utsläppen minska kraftigt medan spontan igenväxning ger fortsatt höga utsläpp.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
6.1K NY!	<p>Ingen etablering av nyodling får göras på mulljordsmark.</p> <p>Tas mulljordar permanent ur produktion från och med år 2021 ska återvätning eller plantering av skog ske på dessa.</p>	<p>a) Det förekommer ingen utdikning för att etablera nyodling på mulljordar.</p> <p>b) På mulljordsmark som är permanent tagen ur produktion har återvätning eller plantering av skog skett.</p>			

7K SKÖTSEL AV FODERVALLAR/GRÖNGÖDSLING

Med kvävefixerande baljväxter i vallen kan gödselgivan minskas.			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
7.1K	I vallar ska baljväxter ingå med minst 10 viktprocent av fröblandningen i insådd. Undantag kan medges för vallar på mull.	Att baljväxter ingår i vallen enligt kravet framgår vid besiktning i fält, eller av dokumentation som visar andelen baljväxter i fröblandningen, (t.ex. leveranssedel eller recept för blandningsmängder vid användande av egen vallfröblandning).			
7.2K S	Vid gödsling av blandvallar ska Jordbruksverkets rekommendationer för reducerad gödsling av blandvallar i relation till klöverandel, inkluderat stallgödsel användas.	a) Noteringar finns i växtodlingsplan eller liknande om skiftets andel klöver vid gödslingstillfället. b) I gödslingsplanen framgår att gödselgivan har anpassats efter klöverhalten enligt den nationella kontrollmyndighetens riktlinjer för gödsling.			

8K KYCKLINGPRODUKTION/ÄGGPRODUKTION

Fodret står för en mycket stor del av klimatpåverkan från kyckling- och äggproduktion. Åtgärder kan vidtas både vid odling, inköp av fodermedel och utfodring för att minska utsläppen. Soja och oljepalmsprodukter odlade i länder där avverkning av regnskog sker för att ge plats åt odlingarna har en klimatpåverkan som är högre än de flesta andra fodermedel och bör i möjligaste mån begränsas.			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
8.1K	Det ska finnas rutiner för foderoptimering för den planerade produktionen. För slaktkyckling ska fodereffektiviteten jämföras med följande riktvärden: -1,8 kg foder/kg kyckling vid uppfödning till 35 dagars ålder. -2,1 kg foder/kg kyckling vid uppfödning längre än till 35 dagars ålder. För värphöns ska fodereffektiviteten vara maximalt 2,2 kg foder per kg ägg. Om avvikelser finns ska en åtgärdsplan upprättas.	a) Fodereffektivitet redovisas tillsammans med uppgifter om uppfödningstid. b) En skriftlig åtgärdsplan finns om fodereffektiviteten inte uppfylls.			
8.2K	Analyser av näringsinnehåll i alla fodermedel som används, även egenodlade, ska finnas och en årlig uppföljning av utfodringen ska göras.	a) Analysresultat finns på egenodlad spannmål, minst ett resultat per skörd. b) Från den årliga utfodringsuppföljningen finns följande: - Dokumentation som visar andelen egenproducerat foder och foder producerat på närliggande gårdar. - Dokumentation som visar en jämförelse mellan planerad och faktisk foderåtgång. - En åtgärdsplan finns för att minska eventuellt foderspill och eventuell överutfodring. - En redogörelse för genomförande av åtgärdsplanen.			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
8.3K	Vid inköp av fodermedel ska fodrets klimatpåverkan beaktas och en dokumentation av foderblandningens klimatpåverkan ska finnas. Undantag medges vid inköp av fodermedel från närliggande gård.	Dokumentation över inköpta fodermedels klimatpåverkan finns.			
8.4K NY!	Den certifierade djurhållningen ska bidra till klimatcertifierad växtodling motsvarande minst 30% av foderstaten, räknat som kg ts på årsbasis	Dokumentation finns (t.ex. över företagets växtodling, inköpt foder och sålda grödor eller djurens foderstater) som visar att ett av följande alternativ uppfylls: 1. Minst 30 % av foderstaten utgörs av grödor från gårdens egen växtodling. 2. Minst 30 % av foderstaten utgörs av grödor från annat företag certifierat enligt IP Sigill med tillval för klimatcertifiering. 3. Inköpt foder har kvittats mot grödor från gårdens egen växtodling som uppfyller reglerna enligt IP Sigill med tillval för klimatcertifiering. Detta under förutsättning att motsvarande minst 30 % av foderstaten har sålts till annat ändamål än klimatcertifierad verksamhet. 4. Vid inköp av foder från foderföretag finns intyg som visar att foderföretaget köper foderråvara som är certifierad enligt IP Sigill med tillval för klimatcertifiering motsvarande 30 % av den levererade volymen.			
8.5K	Rutiner finns för att optimera kväveutnyttjandet i foder till värphöns. Utnyttjandegraden av kväve ska vara högre än 31% (kväve i foder/ kväve i levererade ägg). Om detta inte uppfylls ska en skriftlig åtgärdsplan upprättas.	a) Dokumentation finns över utnyttjandegraden av kväve för varje omgång. b) Åtgärdsplan finns om 31 % inte uppnås.			
8.6K	För slaktkycklingar ska soja- och oljepalmsprodukter som används i produktionen vara certifierade enligt RTRS, ProTerra, RSPO, Rainforest Alliance eller vara ekologiskt certifierade. Sojainblandningen i foderstaten får varahögst 15 %. Soja odlad i en EES-stat alt. Schweiz undantas krav på certifiering.	Innehåll av soja och oljepalmsprodukter i foderstaten redovisas.			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	DETALJERADE KRAV OCH VERIFIERING	JA	NEJ	EJ REL
8.7K	<p>För värphöns ska soja- och oljepalmsprodukter som används i produktionen vara certifierade enligt RTRS, ProTerra, RSPO, Rainforest Alliance eller vara ekologiskt certifierade. Produkterna som används får inte ha sitt ursprung i Sydamerika eller i Sydostasien.</p> <p>Soja odlad i en EES-stat alt. Schweiz undantas krav på certifiering.</p>	<p>a) Innehåll av soja och oljepalmsprodukter i foderstaten redovisas.</p> <p>b) Ursprung kan redovisas för eventuella soja- och oljepalmsprodukter som ingår i fodret.</p>			

Antal nej/avvikelser för tillval Klimatcertifiering:

SAMMANFATTNING - IP ALLMÄNNA VILLKOR

IP Allmänna Villkor är det ramverk för standarden som bland annat reglerar vilka krav som ska uppfyllas av certifieringsorganen, vilka kompetenskrav det finns för revisorerna, hur en revision ska genomföras och vad som ska uppfyllas av företag som ska certifieras. IP Allmänna Villkor kan beställas ner i sin helhet på www.sigill.se.

OLIKA TYPER AV REVISIONER

För att kontrollera att produktionsreglerna uppfylls sker regelbundna revisioner:

EGENREVISION genomförs varje år. Det innebär att företaget går igenom reglerna i regelhandboken. Eventuella avvikelser ska noteras i en åtgärdsplan, och åtgärdas snarast.

ADMINISTRATIV REVISION genomförs de år revision på plats inte sker. Vid administrativ revision kontrolleras egenrevisionen av certifieringsorganet som beslutar om fortsatt certifiering.

ORDINARIE REVISION då kommer en revisor från certifieringsorganet ut till företaget och går igenom dokumentationen och inspekterar produktionen. Alla produktionsregler kontrolleras och eventuella avvikelser noteras.

STICKPROVSREVISIONER utförs utöver ordinarie revisionsfall på 10 % av de företag som inte får revision på plats innevarande år. Certifieringsorganet fördelar stickprovsrevisionerna både enligt riskbedömning och slumpmässigt.

EXTRAREVISIONER genomförs då företaget har haft mer än 10 avvikelser vid ordinarie revision, om samma avvikelser upprepas vid tre revisioner i rad samt om certifieringsorganet har anledning att misstänka att kraven för certifiering inte uppfylls. Dessa revisioner kan vara oanmälda.

RESULTAT AV REVISIONEN

Efter revisionen på plats skriver revisorn ett revisionsprotokoll med eventuella avvikelser tillsammans med uppgift om vad som ska åtgärdas. Både företaget och revisorn ska godkänna protokollet. Därefter ska avvikelserna åtgärdas inom 28 dagar (3 månader vid inträdesrevision).

GODKÄND REVISION

För att revisionen ska bli godkänd ska alla avvikelser vara åtgärdade. I vissa specialfall kan certifieringsorganet godkänna en revision trots att det finns avvikelser kvar. Då krävs en godkänd åtgärdsplan som tydligt beskriver hur det ska gå till och någon form av bevis på att det kommer att ske inom en fastställd tid.

EJ GODKÄND REVISION

Om avvikelserna inte åtgärdas i tid kan certifieringsorganet besluta om att stänga av företaget tills åtgärderna är genomförda. Avstängningen kan gälla hela företaget eller en del av verksamheten. Om avvikelserna ändå inte åtgärdas blir företaget uteslutet.

Uteslutning kan också ske vid upprepad avvikelse på en röd punkt eller om avvikelsen är så allvarlig att den riskerar att allvarligt ska IP-standardens trovärdighet. Vid avstängning och

uteslutning får företaget inte uppge eller beteckna tjänster, produkter samt råvaror som certifierade. Det gäller råvaror och produkter som producerats före och under tiden för avstängning eller uteslutning.

CERTIFIKAT

Certifikatet som utfärdas efter godkänd revision är ett bevis på att reglerna i regelhandboken uppfylls. Certifikatet är giltigt i 24 månader under förutsättning att alla åtaganden i regelhandboken och IP Allmänna Villkor uppfylls. Det förutsätter också att verksamheten inte förändras i någon större omfattning. Om det finns några särskilda villkor för certifieringen anges de på certifikatet.

REKLAMATIONER OCH ÖVERKLAGAN AV BESLUT

Eventuella klagomål på revisionens genomförande, till exempel bokning, bemötande och bedömningar, ska lämnas direkt till certifieringsorganet. Certifieringsorganet är skyldiga att ha rutiner för att hantera klagomål.

UTTRÄDE

Utträde ur systemet sker på egen begäran till certifieringsorganet. Tjänster, råvaror eller produkter som produceras efter datum för utträde är inte certifierade.

KOMPETENTA REVISORER

Certifieringsorganen har revisionsledare som leder revisionsarbetet och revisorer som genomför revisioner hos företagen. Det finns detaljerade kompetenskrav för revisorerna som ska ha både teoretisk och praktisk kunskap om den verksamhet de reviderar. För att bedömningarna ska bli så lika som möjligt mellan olika revisorer och certifieringsorgan genomförs regelbundet kalibreringar.

SEKRETESS

Certifierade företag presenteras på www.sigill.se i de fall företaget gett sitt samtycke. Certifieringsorganen är skyldiga att lämna ut uppgifter om att ett företag är certifierat. Däremot måste information om verksamheten hos certifierade företag behandlas konfidentiellt. Swedac, som är den myndighet som övervakar certifieringsorganens arbete, får också tillgång till uppgifter om certifierade företag. Sekretess gäller även för Swedac.

ÖVERFLYTTNING AV ANSVARET FÖR CERTIFIERING

Överflyttning och erkännande av befintliga certifikat innebär överflyttning av ansvaret för certifieringen från ett certifieringsorgan till ett annat. Certifieringsorganen hanterar överflyttningen och meddelar det certifierade företaget en tidsplan för processen.

UTGÅVA AV NYA REGLER

Sigill Kvalitetssystem AB meddelar när nya regler eller förändringar i IP Allmänna Villkor kommer publiceras och börjar gälla, antingen på www.sigill.se eller genom utskick.

DEFINITIONER

Sockprov: Vid salmonellaprovtagning i fjäderfästallar används ett så kallat sockprov. Det går till på så sätt att ett par sterila sockor träs utanpå stövlarna och prov samlas in genom att man går runt i hela djurutrymmet. De använda sockorna skickas därefter för analys.

